

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Strah in groza.

Socialistična stranka propada! Njeno glavno glasilo, dnevnik »Naprej«, se je zmanjšal za polovico! Kdo bi bil mislil, da pojde ta polom tako daleč in tako hitro!

Tako govore nasprotniki in se vesele v nadi, da bo mislilo tako tudi naše delavno ljudstvo, da se bo zato obrnilo od socializma in — pomagalo meščanom.

Pa kako se motijo! Motijo se prav tako, kakor tisti stari socialisti, ki se boje tega zmanjšanja iz istega vzroka, češ, ljudstvo bo sodilo stranko po velikosti njenega lista.

Mi sodimo drugače. Trdimo, da bo ljudstvo sodilo po vsebini lista, ne pa po zunanji obliki. Vemo, da jih je mnogo takih, ki sodijo po zunanostih, toda med našimi naročniki takih ljudi ni. Če pa je kateri, smo prepričani, da se bo tudi ta v par dneh izpremenil, ko bo uvidel, da iz manjšega »Napreja« več izve in temeljiteje, nego pa iz velikega. Kajti znano je, da pišejo dolge članke tisti ljudje, ki imajo malo časa, ker je treba za kratke, pa dobre članke mnogo premišljevati, dolgi, vodeni članki se ti pa kar sami pišejo. Ne maramo trditi, da bi dozdej »Naprej« ne bil prinašal tudi dobrih člankov, toda prinašal je tudi marsikdaj kaj takega, kar ni bilo potrebno,

včasih še celo škodljivo. Tega mi ne maramo. Pa ne samo slučajno, temveč zato, ker znamo računati: za čitanje kratke nepotrebne notice porabiš samo eno minuto. Tebi se ne zdi veliko, toda pomisli, da čita »Naprej« vsak dan 10.000 ljudi, torej je teh 10.000 ljudi zgubilo po nepotrebem 10.000 minut, to je 166 ur. Taka notica torej ni samo nepotrebna, temveč tudi škodljiva, in vsak časopis je odgovoren za nepotrebno potratno časa pri vseh svojih čitateljih. Tega se mi zavedamo in bomo zato pridno skrbeli, da ne bo nič po nepotrebem objavljeno. Čitatelji, ki to razumejo, nam bodo hvaležni, bodo z zmanjšano obliko zadovoljni — za tiste pa, ki tega ne bodo razumeli, za tiste — nam ne bo žal!

Sicer se pa oblika izpremeni, ne velikost. Tudi dozdej smo imeli večino naših list iste velikosti, le da je bil zelo neroden in grd, ker je bil samo na dveh straneh. Odzdej bo lepši in priročnejši. V tej obliki želimo, da ostane »Naprej« za vedno, čeprav vemo, da se bo prav kmalu pojavila potreba in možnost povečanja. Takrat se bodo pomnožile strani, ne oblika. Komur je za stvar, ostane »Napreju« zvest i kot naročnik, i kot agitator, komur so pa všeč plahte, naj se naroči na — »Slov. Narod«!

Z. B.

Stari in mladi.

Zelo smešno je, če hoče jajce več vedeti ko puta. Neokusno je, če se norčuje dijak iz svojega očeta, ki je delal vse svoje življenje, da omogoči sinove študije.

Toda — poslušajte priliko! Stari čolnar je prejel pismo. Sam ni znal čitati, hotel je pa, da nihče ne izve, kaj je v pismu. Poklical je mladega mornarja, ki je znal čitati, naročil mu, naj čita pismo na glas, da pa fant ne bo slišal vsebine, mu je — tiščal ušesa. Jasno je, da je fant le z veliko težavo zadrževal smeh — čeprav je imel velik respekt pred predstojnikom. Še hujše je pa bilo, ko mu je začel stari popravljati črke: to ni r, to je s! Revež! Na milost in nemilost je izročen mlademu, čeprav — vsa čast starim izkušnjam, požrtvovalnemu delu itd.

Socializem se bori na vsej črti proti tajni diplomaciji. Ali je mogoče, da bi trpeli socialisti tajnosti med seboj? In vendar smo jih imeli in levčarji so vsled takih tajnosti skušali stranko razbiti: vsa gonja proti stranki je bila naperjena proti tistim osebam, ki so komandirali na ta način, da so odločevali o vsem tajno na svojo roko. Razumljivo je, da se je pri takih razmerah mnogo govorilo in pisalo o umazanem perilu, čeprav ni nihče vedel, če je res umazano in kako je umazano.

Doba sama je bila revolucionarna. Bilo je mnogo piščancev, ki so hoteli vse vedeti, zato je moralo biti tudi mnogo starih, ki so zavračali piščanske otročarije. Žalibog se je marsikateri izmed starih pri tem zavračanju naučil novega komandiranja! Nered je bilo treba odpraviti, dve leti smo se borili za to, končno je trboveljski zbor soglasno odobril naše stališče in izvolil nov odbor z naročilom, naj izvaja red z železno doslednostjo.

Tega reda se stari boje. Ne da bi se bali reda samega, za stranko se boje, da jo bo red ubil, ker ne verujejo mladim. Zakaj? Zato, ker mladi niso diplomatje, ker ne znajo skrivati strankinih tajnosti, ker bodo vse umazano perilo prali in razobešali.

Tu smo pri bistvu spora, če je mogoče govoriti o sporu. Ni prav, če nas zmerjajo z »mladini«, ker smo tudi starejši sodrugci zraven. Ni prav, če nas imenujejo »pravoslavne«, češ da jahamo formalnosti, prav pa je, če mislijo, da nismo diplomatje, da ne bomo nič skrivali, temveč da bomo vse očitke preiskali, umazano perilo oprali in na solncu posušili.

Ko je začel izhajati »Avtonomist« in streljati proti »Napreju«, smo zahtevali, da mora biti glavni urednik »Napreja« takoj odstranjen, ker je urejal obenem tudi »Avtonomista«. Stari so pa izjavili: »Za božjo voljo, ne! Ta ve vse skrivnosti strankine, to bi bil polom! Saj pojde po dobrem stran! Le z njim ne začenjajte

boja!« Zmagali so, mi smo se pa ustrašili, bogve kakšne umazanosti so v stranki, ki mi ne vemo zanje! V resnici nas je bilo strah! Vendar smo zahtevali, naj se perilo opere, da se ne usmradi in da ne okuži vse hiše! Če »Avtonomist« kaj ve, naj le pove! Vsi, ki kaj vedo, naj le povedo, hvaležni jim bomo, kajti naša naloga ni braniti korupcije, temveč odkrivati jo.

Če smo delali napake, prijatelji, ali nas je treba biti sram? Kdo je, ki se ni še nikdar zmotil? Priznali jih bomo, da je jih bomo potem tem lažje izogibali. Pa tudi zato, da ne bo svet o njih govoril kot o lumparijah! Zadnji čas je, da smo se postavili na to stališče. Proletariat skrajno potrebuje zaupanje v stranko! Operimo perilo, obelimo ga na solncu, pokažimo ga proletariatu, da bo videl, da ima svoje perilo v redu, — čisto in močno!

Naš strankin zbor.

Kdor trdi, da je imel naš strankin zbor v Trbovljah organizatoričen značaj, ima prav. Ne toliko zato, ker je pokazal posameznim organizacijam, kako in kje naj organizirajo, več v tem, da je do dogrega raztolmačil, da socializma brez organizacije sploh ne bo. Prav je, če posameznik priznava socialističen nauk za dober, za edin, ki more odpraviti krivice, ki se gode nad onimi, ki delajo, pa pri svojem delu stradajo. Če pa hoče ta posameznik tudi pomagati, da te ideje zmagajo, bo pa takoj uvidel, da sam proti tem razmeram ničesar ne zmore.

Poiskati si mora pomoči, — to se pravi — organizirati se mora.

To bi bil prvi vzrok, zakaj mora vsaka socialistična stranka, če je resna, polagati največjo važnost na organizacijo.

Organizacija pa ni treba le zato, da nas združuje ter nas s tem dela močne, temveč je tudi pri delu za stvar treba misliti na enotnost. Kjer se snide več ljudi, ne zadostuje še dejstvo, da imajo vsi enoten cilj, treba je tudi enotne poti do tega cilja. Treba je med njimi dogovor, kaj bodo najprvo storili in kje bodo z delom sploh pričeli.

Treba je torej medsebojnega dogovora, z našimi besedami povedano — treba je pravil ali statuta, po katerem se bodo vsi ravnali.

Naš strankin zbor je predvsem obravnaval vprašanje, kdo je opravičen sodelovati na zboru, kjer se odreja smer in delo celo stranke. Debata je bila mestoma zelo burna, vendar so pri volitvi pekrajinskega načelstva in izvrševalnega odbora zmagali tisti, ki so zahtevali, naj ima v stranki vse pravice samo oni, ki je izpolnil vse dolžnosti.

Velika notranja moč naše stranke se je pokazala tudi v dejstvu, da je cel zbor enodušno obsodil tiste, ki zavestno niso upoštevali pravovelnih sklepov vodilnih strankinih organov.

Pri tej priliki je treba povedati, da je strankin zbor obravnaval tudi vprašanje onih organizacij, katerim dobre volje za vršitev dolžnosti ni primanjkovalo — ker je nerednost pri njih rodila le malomarnost posameznikov. Tem organizacijam je bilo povedano, da ima vsak posamezen član dolžnost gledati na to, da zadosti skupina, kateri pripada, vsem veljavnim sklepom izvršilnih organov in določbam strankinega statuta.

Staro načelo demokracije, da odločuje večina nad manjšino, je bilo na zboru z nova manifestirano.

Za delavsko gibanje v Sloveniji pomeni naš strankin zbor nov mejnik na poti razvoja.

Kakor so se trudili nekateri »revolucionarji« dokazati, da v naši stranki člani sploh nimajo druge pravice kakor »kimi« svojim voditeljem, tako je ta zbor jasno pokazal, da če člani svoje pravice zahtevajo, jih tudi dobe.

Tisti sodrugji, ki so v tej smeri delovali, so na tem zboru doživeli sijajno zaščeno. Ta zavest nas poživlja in bo poživela vse, ki s proletarijatom v resnici čutijo. F. S.

Na delo!

Razmere v naši državi nas prav resno opominjajo, da je tu treba prav odločno zastaviti vse sile, če hočemo, da se te razmere izboljšajo. V Belgradu so vrtočlanci, sami ne vedo, kako in kaj bi, nego žive in životarijo od dneva do dneva. Na Hrvaškem vstaja avtonomistična opozicija in večinski stranki sami ne ve-
sta, kdaj jima zraste vsa opozicija čez glavo.

Kljub vsemu naglašanju avtonomije pa opozicija ni izrazito orijentirana, ker deluje v glavnem le z različnimi demagogijami, nje zahteva ni demokratična avtonomija, ne samouprava, marveč le želja po razcepljenju državnega edinstva, ker pričakujejo od tega zlasti reakcionarne stranke več svobode za svoje reakcionarne namene.

Pred nami so volitve. V nekaj mesecih jih bomo imeli. Tako poročajo iz belgrajskih krogov, kar je prav verjetno. Stranke se že pripravljajo na občinske in eventualno na parlamentarne volitve. Pri vsem tem pa moramo vedeti eno, da so namreč sedanje korupcijske in slabe socialne razmere kot nalašč ustvarjene za demagoško agitacijo vsem tistim strankam, ki nimajo idejnega programa in načelnih smernic v svojem političnem boju.

Naša Socialistična stranka je v tem oziru napravila odločen korak s tem, da se je zedinila in ustvarila enoten program, kateremu niti najpodležja demagogija ne more ugovarjati. Naš program je obsežen ekspozé delovnega programa tako maksimalnega kakor minimalnega, ki ga moramo proširiti med jugoslovanskim ljudstvom, da ga s tem idejno dvignemo in iztrgamo iz krempljev raznih demagogij in predsodkov, ki v politiki naše države še vedno preveč prevladujejo javno mnenje. Nobena stranka v državi nima toliko delovnega polja kakor naša, program nobene stranke ni tako vzvišen kakor naš, in noben program tako konkretno za veliko večino naših sodržavljanov kakor program socialistične stranke. Interes razreda, bodočnost sedaj brezpravnega in trpečega ljudstva je v njem, zato se tudi v polni meri zavedamo, da moramo pospešiti v novem letu delo ideje, delo organizacije, da bomo tudi dejansko napredovali ne le pri volit-

vali, ampak koš zavedni in prepričani socialisti.

Kaj je s ptujskim županom?

Zadnjič smo prinesli poročilo, da je ptujska občina in njen gerent v skrajni zadregi. Povsem naravno je to, ker že trideset let ni nobene legalne uprave, dasi je izvoljen župan popolnoma pravilno in ni proti njegovi potrditvi nobenega pravega razloga. Če občina trpi zaradi tega, je to krivda uprave višje oblasti in političnih intrig, ki so se spletale in pletle po vseh ovinkih do danes. Nadzorna oblast ni še do danes navedla nobenega vzroka, zakaj ptujskega župana ne potrdi, kar je najsijajnejši dokaz, da nima vzroka. Kam pa vodijo upravne, gospodarske in socialne razmere ob tem stanju, čuti mesto in njega prebivalstvo in dolgo časa bo treba, preden se vse to popravi, kar se je zamudilo v desetih mesecih, v času, ko je bilo mogoče še marsikaj preprečiti ali napraviti, kar pa danes ni več mogoče. Taka igra z avtonomno občino je usodna. Zadnji čas je, da se definitivno reši.

Progresivni davek.

Pokrajinski strankin zbor v Trbovljah je sklenil, da se uvede za vse člane progresivni davek. Mnogo naših političnih organizacij, ki so se zavedali, da je v stranki progresiven davek potreben, je ta davek tudi do sedaj že plačevalo, ne le z ozirom na to, da mora stranka stati na stališču, da plačaji tisti, ki ima več, tudi več prispevkov, temveč tudi z ozirom na to, ker stranka — tudi socialistična — brez denarja, ne pomeni ničesar.

Mnogo sodrugov, starih socialistov, ki se povsod ponašajo s tem, da so že desetletja delovali v socialističnih vrstah — tega pravičnega davka ni hotelo in noče priznati. Toda, kakšni so njih vzroki? Socialisti, ki priznava, da smo vsi enaki, priznava tudi za vse enake prispevke. Tisti, ki ima 1000 Din. dohodkov, naj plača 28 Din. prispevka, delavec pa, ki ima 500 Din. plače, naj plača istotako 28 Din. Sodrugi, ali je to pravično, ali naj bo to resno mnenje starega socialista, ki se ponaša z desetletnim delovanjem na socialističnem polju? Še celo država predpisuje vsem državljanom enake zakone, pa vendar ne pobira enakih davkov. Socialisti, ki se borimo zoper krivico, ki hočemo uvesti družabni red, ki naj bo boljši od današnjega kapitalističnega, pa naj se borimo v lastnih vrstah zoper progresivnost, ki je temelj pravičnosti.

Socialisti, ki so videli, da je v njih lastnih vrstah korupcija, ki so videli, da je stranka odvisna od par mogotcev, ki so določevali smer in taktiko stranke, se niso hoteli in znali otresti teh papežev. Ko pa smo pokazali pot, ki naj pripelje stranko do samostojnosti in neodvisnosti, ko smo hoteli dati stranko ljudstvu, — takrat pa so se pokazali, da njih socializem ne korenini v srcu, da nimajo vere v socializem. In ko je prenehala samovlada, je ostala stranka finančno pred razsodom in tudi tedaj niso mogli preko temeljnega davka pol dinarja mesečno.

Tisti, ki so se borili za pravično progresivnost plačevanja prispevkov, tisti, ki so hoteli, da se stranka s svojo močjo okrepi in vzdržuje njena uprava, tisti, ki so hoteli red — so se proglašali za razdiralce, za nesocialiste. Resnica je končno zmagala in progresivni davek je skle-

njen. Preprost delavec ga pozdravlja, ker pojmuje globokeje pomen socializma, nego razni čudaki, ki nasprotujejo progresivnemu davku. Mladina, ki še nima za seboj desetletnega delovanja na socialističnem polju, ga bo plačevala — ves zaveden proletarijat ga bo plačeval, ker pojmuje gnilobo današnjega kapitalističnega reda in težke boje, ki jih bo morala bojevati zdrava socialistična stranka.

Politične vesti.

+ **Nenadomeščen poslaniški mandat.** V Belgradu je verifikacijski odbor sklenil, da ostane razveljavljeni mandat sodr. Bernota nezaseden.

+ **Kdo je bolj patrijotičen,** o tem se že cel teden pričakata „Slovenec“ in „Slovenski Narod“. Povod je dal polemiki kraljev lov v kamniških planinah. Skoro da se spomnimo neslavne preteklosti obojih patrijotov v bivši Avstriji.

+ **Parlament na počitnicah.** Ministrski svet v Belgradu je sklenil, da se seje parlamenta in zakonodajnega odbora odgode do 15. januarja. Jugoslovanski parlament je vedno na počitnicah. Po zopetnem sklicanju parlamenta se bo razpravljalo o državnem proračunu, o državnem nadzorstvu ter o volilnem zakonu za parlament.

+ **Radićevo strankarstvo.** Stepan Radić je izjavil dopisniku „Balkana“: Srbi bi smeli biti veseli, da sem Hrvate pripeljal v tabor liberalizma, ker bi sicer prešli h komunistom, socialistom ali pa k klerikalcem. S to izjavo je Radić kaj jasno izrazil svojo buržoazno naziranje.

+ **General Wrangel,** znani reakcionarni in protiboljševiški general se naseli v Belgradu. V Jugoslaviji so za take tiče še najugodnejša tla, posebno pa še v Belgradu med poročilariji, belimi in črnimi.

+ **Socialna politika.** Po sklepu zakonodajnega odbora pripravlja ministstvo za socialno politiko zakon o pokojninskem zavarovanju delavstva, izenačenje zakona o rudarskih bratovskih skladnicah, o zavarovanju državnega prometnega osobja in preskrbi zdravniške službe za državne uradnike. Začasno se sprejme statuti o zavarovanju uradnikov in se izvede likvidacija socialnega zavarovanja z Avstrijo.

+ **Pomagači ekscesarja Karla na prostem.** V Budimpešti je senat sklenil, da izpusti iz ječe vse Karlove agente proti kavcijam od 300.000—1.000.000 K.

Dnevne vesti.

Čenjenim naročnikom in čitateljem! Časopisje je orožje, ki ga socialistični proletarijat danes najbolj potrebuje. Časopisje je duševna vez socialistične ideje, voditelj v boju in taktiki in informator o varnih dogodkih v javnem življenju. Kdor ne čita svojega časopisa, ne more slediti sedanjemu burnemu razvoju dogodkov, ki so dostikrat usodni za trpečo paro sedanje družbe. Ostanite zvesti naročniki v svojem lastnem interesu in v interesu našega časopisa, ki se ima vedno boriti s težkočami in nasprotniki! Število naših naročnikov in čitateljev naj se v pričetem letu podvoji in potroji!

Uradništvo vabi zopet poslanec Reisner v nedeljskem „Jutru“ — ker pa mu ne more pokazati niti obljub, ker uradništvo čita in ve, da bo moralo čakati še najmanj pol leta na tisto, kar bi moralo imeti že v žepu — zato kliče Reisner te proletarce, „naj umejejo svoje interese vzporediti z državnimi interesi“. To se pravi: uradniki, ki so dolžni

hoditi v elegantnih oblekah na obroke, naj kriče po ulicah, da so ne le dobro oblečeni, temveč tudi si.

Bojte se tega križa! V Belgradu so se vršile seje za sestave novega odbora jugoslovenskega Rdečega križa. Seje so bile zelo razburljive in je morala pri eni zadnjih nastopiti celo policija vmes. Borita se namreč tisti dve militaristični struji, ki zadobivata v naši državi vedno večjo moč in ki jo vedno bolj zastrupljata, „bela“ in „črna“ roka za premoč in korita. Končno sta se obe skupini sporazumeli v toliko, da se je sestavila kompromisna lista. Tako je začela politika z gnilo meščansko ideologijo igrati prvo ulogo celo v društvu, o katerem pripovedujejo, da je namenjeno humanitarnim svrham.

Važno opozorilo za vojne invalide, vdove in sirote radi dodatkov k pokojnikom. Po členu 21. zakona o invalidih z dne 15. decembra 1921 se ustanovi s 1. januarjem 1922 izplačevanje dodatkov k pokojnikom: 1. za invalide, ki jim je bilo povodom zadnjega pregleda priznana manj kakor 50% invalidnosti, in sicer za njihovo osebo in za otroke; 2. za invalide dodatek za dva otroke, tako da jim ostane le za tretjega in nadaljne otroke izpod dopolnjenega 16. leta; 3. za vse vdove brez otrok, ki so mlajše kakor 45 let in sposobne za delo; morebitno nesposobnost morajo dokazati z nekolekovanim spričevalom, ki ga izda brezplačno uradni zdravnik; 4. za vse invalide brez ozira na odstotke in število otrok ter za vse vdove brez ozira na število otrok, ako plačujejo več kakor 30 dinarjev neposrednega davka (po odmeri davkov za finančno leto 1920/21. Ker bo treba na temelju tega zakona nanovo pregledati in popraviti vsa nakazila invalidom, vdovam in sirotam, ki so že pripravljena za izplačilo dne 1. januarja 1922, ne bodo mogli poštni uradi dostaviti zneske kakor običajno v prvih dneh januarja. Vse prizadele stranke naj upoštevajo, da je s to spremembo združeno ogromno delo, ki bo izplačevanje zavleklo za nekaj časa. Vsakdo naj o tem obvesti svoje znance invalide in vdove in jim priporoča, naj opuste vsako pismo in osebno pritožbo v Ljubljani. Uradi bodo skrbeli za to, da se bodo pokojninski prejemki v smislu gori označenega zakona kar najhitreje nakazali.

Draginja kruha. Celjski pekovski mojstri so nehali peči kronske žemlje. Pečejo sedaj žemlje po 2 kroni, ki tehtajo 6 do 6 in pol dkg in so za spoznanje večje od prejšnjih enokronskih. — Podražil se je tudi kruh.

»Slovenska dijaška zadruga v Brnu«, ki kot ekonomska organizacija podpira vse slovenske visokošolce v Brnu, se obrača na slovensko javnost, da ji pripomore v tem, za dijaštvo najkritičnejšem času izvrševati svoj namen in preprečiti, da ne zapade dijaštvo zopet oni neznosni bedi, v kateri je živelo v minulemu letu. Razposlala je v to svrhu privatnim zavodom in posameznikom prošnje, v katerih si usoja prositi za primerne denarne doneske, da ji bo mogoče podpirati in omogočiti študij vsaj najubožnejšim akademikom. Slovensko javnost rotimo, naj ne pusti dijaštva brez pomoči, in naj se zaveda, da to ni beračenje, ampak resna skrb za slovensko omladino, ki naj bo temelj naše bodočnosti. — Odbor.

Zanesljiva policija. V Karlovcu je bil aretiran zlikovec, ki je pod najsigurnejšo krinko, pod krinko tajnega policijskega agenta izvršil več velikanskih tatvin. Zadnja njegova tatvina je šla na rovaš

nekemu bečkereškemu frgovcu, ki je bil prikrajšan za 300 000 dinarjev. Pri preiskavi na domu detektiva-tatu so našli tudi kronske bankovce s ponarejenim pečatom pri čemer so prišli na sled družbi, ki je te pečate ponarejala in obenem izvrševala rope. Pač krasne razmere, pri katerih je mogoče, da se celo v policijo vrinejo taki elementi!

Koliko je nepreskrbljene dece. Po podatkih ministrstva za socialno politiko je v Jugoslaviji dece brez obeh roditeljev 25.234, a brez enega 97.513.

Obsodba hrvaških seljakov. V Zagrebu so te dni obsodili tri seljake iz Sv. Ivana Zeline vsakega na dve leti ječe, ker se niso odzvali nedavnemu pozivu na mobilizacijo in so baje še druge hujskali proti temu. Taki procesi se dogajajo v letu Gospodovem 1921.

Občinski svet. Prihodnja redna seja občinskega sveta bo v torek dne 10. januarja 1922. — Enketa za novi stavbni red za mesto Ljubljano bo pa v sredo dne 11. januarja 1922, ob 5. popoldne v mestni dvorani.

Mestni magistrat naznanja: Mestni gospodarski urad odda mestnim revežem 8 stoječih kostanjev, v drevoredu na Streliški ulici. Drevesa se morejo iskopati brez škode za stavbe in druge naprave. Les in drva ostanejo tem, ki jih iskopljejo brezplačno. Intetecresenti naj se zgledajo v mestnem gospodarskem uradu od 9.—10. ure predpoldne.

Mestna blagajna ostane dne 2., 3. in 4. januarja 1922 zaradi žrebanja ljubljanskih srečk za promet s strankami zaprta.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani vabi vse člane na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 14. januarja 1922 ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Prihodnja javna odbojova seja bo v sredo, dne 4. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 6. do 8. ure zvečer informacije Sv. Petra cesta št. 12 pritlično, desno. — Odbor.

Iz strok. organizacije.

Bo ali ne bo?

Delavstvo tobačne tovarne je že pred par meseci vložilo zahtevo, da se mu plače primerno zvišajo. Organizacija je odposlala v ta namen v Belgrad posebnega delegata, da na pristojnih mestih razloži, v kako obupnih razmerah tobačno delavstvo živi. Gospoda mu je obljubila, da se bodo plače »primerno« zvišale. Izdelan je bil s strani uprave tudi predlog, po katerem naj se povišanje izvede. To povišanje je tako malenkostno, da sploh tega imena ne zasluži, vendar je delavstvo sklenilo, da to zvišanje za prvo silo sprejme, vztraja pa še nadalje pri svoji zahtevi.

Kakor pa je razvidno iz obnašanja monopolske uprave, ta delavskih zahtev ne smatra za resne. Do danes še tega ni izplačala, kar je že obljubovala, da bo storila s 1. decembrom, še manj se zmeni za to, da bi upoštevala nadaljnje delavske zahteve. Poslanci naše stranke naj ta slučaj preiščejo, da bomo vedeli, kje so krivci. O zadevi bomo še govorili.

Razveseljivo gibanje.

Več podružnic kovinarske organizacije je zadnji čas sklenilo v svojem delokrogu svišati tedenske prispevke članov. Kovinarji se zavedajo, da je za resne časet reba resnih priprav. Med drugimi je pretekli teden sklenila zvišati prispev-

ke tudi podružnica kovinarjev v Kamniku. Kamniški kovinarji živijo v zelo slabih razmerah. Plače so v primeri drugod precej zaostale, poleg tega je pa draginja v Kamniku še občutnejša, nego drugod. Dočim so delavci po drugih podjetjih dobili pri zanjem zvišanju draginje po 25 do 30 odstotkov zvišanja, so dobili v Kamniku le 10 odstotkov. To dejstvo si je delavstvo v Kamniku dobro zapomnilo. Utrditi si hoče svojo organizacijo tako, da bo vsaj zmožna izvojevati to, kar že drugod imajo.

Z Jesenic. (Vode ni.) Osrednje društvo kovinarjev je vložilo v imenu delavstva K. I. D. na Jesenicah vlogo na ravnateljstvo te družbe, da se plače draginji primerno zvišajo.

Kakor smo izvedeli, je sprejelo tajništvo O. D. K. odgovor ravnateljstva omenjene družbe, da plače delavstvu ni mogoče zvišati, ker so bile šele pred kratkim zvišane in ker primanjkuje vode za pogon tako, da obrat ni popolnoma v teku.

Temu odgovoru je treba pripomniti, da zadnje zvišanje pravzaprav ni bilo zvišanje, temveč regulacija prejemkov, ker so bile prejšnje plače ne le nezadostne, temveč poleg tega še zelo krivično razdeljene. Osobito samci so trpeli veliko krivico. Ta krivica se je pri takratni regulaciji primerno popravila. Pri tem se pa prejemki mnogih niso le nič zvišali, temveč nekaterim še celo zmanjšali, čeprav so bili zvišanja že takrat brez izjeme vsi potrebni. Poleg tega se je pa draginja od takrat že zopet znatno zvišala, tako da o opravičenosti te delavske zahteve nihče ne dvomi.

Kakor smo izvedeli, se organizacija kovinarjev s tem odgovorom ne bo zadovoljila. Sklicala bo v ta namen sestanek zaupnikov in shod članov, kjer se bo določilo nadaljno potopanje.

Gospodarstvo.

Poljedelsko ministrstvo je poslalo v pasivne pokrajine 30.000 kg ječmena in pšenice, da se izdajo siromašnim poljedelcem za setev.

Prevoz potnikov se je podražil za 15%, prevoz blaga pa za 10%.

Elektrificiranje železnic v Italiji. Po poročilu, ki je bilo predloženo italijanskemu senatu, je Italija elektrificirala že 559 km italijanskih železnic.

Italija in sovjetska Rusija. V Moskvi se bo osnoval rusko - italijanski kreditni zavod za glavnico od 200 milijonov lir. Ruska sovjetska vlada bo imela v upravnem odboru svojega zastopnika.

Izboljšanje češke železne industrije. Produkcija v češkoslovaški železni produkciji se je zadnje dni znatno dvignila. Posebno velika naročila gredo na račun inozemstva. In sicer v prvi vrsti za poljedelske stroje. V zadnjih mesecih je sovjetska Rusija naročila v Češkoslovaški za 20 milijonov čsl. K poljedelskih strojev.

Kulturni vestnik.

Staroindijske pripovedke so izšle za praznike, knjiga, ki bo vsaki delavski družini dobrodošla kot lep in poceni dar ob raznih prilikah. »Svoboda« se zaveda, da manjka ljudstvu zdravih in lepih knjig, ki so temelj vsaki višji izobrazbi, ki jo ona propagira, zato se je odločila, da izda par zbirk ter originalnih in miselno zelo globokih pripovedk, ne da bi pri tem reflektirala na kak dobiček. Knjige, ki jih meni »Svoboda« iz-

dati, bodo sčasoma tvorile zelo dobro in izbrano knjižico, na katero bo lahko vsakdo ponosen, ki jo bo imel. Zato vam, delavci, priporočamo, da si te knjige kupite, da jih kupite svojim otrokom, za katere ni primernejše zabave. O vsebini prve „Svobodine“ knjige izpregovorimo že obširneje. Danes naj povemo ceno, ki je za današnje drage čase res izvanredno nizka. »Staroindijske pravljice« so dvojne vrste, z boljšim in slabšim ovitkom iz močnejšega papirja (pozneje se bodo lahko z nadaljnjimi pripovedkami vezale v eno knjigo), stane pa boljša vrsta: 9 Din. za člane »Svobode« ali naročnike »Kresa« 8 Din., za naročnike »Kresa«, ki so obenem tudi člani »Svobode« pa 7 Din.; druga vrsta stane 8 Din., za člane »Svobode« ali naročnike »Kresa« 7 Din., za naročnike, ki so obenem tudi člani pa 6 Din. Delavci, sežite po knjigi in spomnite svoje prijatelje nanjo!

Prvi koncert v dvorani filharmonične družbe, odkar je ista prešla v slovenske roke, se vrši pod pokroviteljstvom »Glasbene Matice« v sredo, dne 4. januarja 1922.

Šport.

„Šport“, zadnja lanska številka, je izšel. Je krasno ilustriran. Številki je priloženo kazalo letošnjega letnika. Športna Zveza naznanja, da je primorana, vsled ogromnega podražanja v tiskarni, preduragčiti dosedanje izdajanje lista, ter bo izhajal novi letnik na 8 straneh in na navadnem papirju. Cena mu bo Din. 1.50.

Smučarji so prispele ter jih dobe oni, ki so jih naročili v skladišču tvrde Gore. Člani športnih društev, ki reflektirajo nanje, jih lahko še nekaj dobe do 5. januarja 1922.

Najnovejše.

IZ SEJE MINISTRskega SVETA.

LDU, Belgrad, 31. dec. Nocoj se je na seji ministrskega sveta razpravljalo o osebi vojnega ministra. Do konkretnega zaključka ni prišlo. Vprašanje se bo zopet obravnavalo na seji v ponedeljek. Nato so razpravljali o kreditih ki se naj daje pasivnim krajem. O ribolovu na Ohridskem jezeru se bo razpravljalo v zakonodajnem odboru.

VISOKE NAMERE FINANČNEGA ODBORA.

LDU, Belgrad, 1. jan. Včeraj se je sestel finančni odbor, da se podeli na sekcije v svrhu, da bi se čim uspešneje pretresel proračun za leto 1922. Sekcije so se razdelile po raznih ministrstvih v pet skupin. Odbor je bil soglasen v tem, da se mora v novem proračunu štediti, in sicer v prvi vrsti pri osebnih izdatkih. Zato se bo pretresala skupina za skupino, ne pa ves proračun sumarno. Prihranki morajo biti resni in stvarni. Stalni kader se mora zmanjšati in bo v tem pogledu odbor stopil v zvezo z vlado radi dogovora. Število uradništva se mora zmanjšati na stanje, ki je bilo leta 1914. Tekom razprave se je predlagalo, da bi radi zmanjšanja proračuna bilo treba najeti posojilo za javne zgradbe in da bi se v proračun stavilo samo vsoto za anuiteto. Sprožila se je tudi ideja, da bi neke monopolne bile treba ukiniti in namesto tega uvesti takso, kakor n. pr. od petroleja, soli itd. Na ta način bi se zmanjšali troški za administracijo, dohodki pa bi ostali isti. Razen tega bi se moralo posebno paziti

na komisijo v inozemstvu in na državno prodajo valut.

KRATKI PROCESI BREZ MEDNARODNIH KONFERENC.

LDU, Ahmadabad, 31. dec. Pri otvoritvi letošnjega zborovanja indijske lige mislimanov je predsednik naznanil proglasitev republike Zjedinjenih držav Indije za prvi januar 1922 in se je zavzemal za nadaljevanje sedanega gibanja za osvoboditev vseh Indijcev od tuje nadoblasti.

Po svetu.

— Avstrija zastavlja. Angleška je pripravljena posoditi avstrijski republiki 3 milijone funtov šterlingov, vsoto, ki izračunana v avstrijske vsote, se skoro ne da napisati. Toda Avstrija mora za ta denar vložiti kavicijo, in sicer v obliki dragocenih gobelinov iz zapuščine bivše vladarske hiše, ki so vredni krog 250 milijonov frankov. Pogajanja se že vršijo.

— Igre valut. Dunajski čevljarji pomočniki so zastavljali. Zahtevajo 100 odstotno zvišanje plače. Če dosežejo svoje zahteve, bo imel vsak čevljarji pomočnik na leto najmanj 1.776.000 kron — seveda avstrijskih. In če to prestavimo v našo valuto, je plača dunajskega čevljarjskega pomočnika bore majhna.

— Proletarske žene pregnale stavkokaze. Po ameriških časopisih posnemamo: Pittsburg, Kans. — Četa stavkokazov se je morala zadnji ponedeljek neslavno umakniti izpred premoženika št. 17 Jackson & Walker kompanije v tukašnjem okolišču, ko so žene, hčere, sestre in druge sorodnice stavkujočih rudarjev za-

sedle železniški tir in bližnja pota. Okrog 3000 žensk je bilo zbranih v bližini rova, ko so se ob običajni jutranji uri bližali stavkokazi, namenjeni na delo. Žene so potegnile čez cesto veliko ameriško zastavo in klicale stavkokaze, da naj poohodijo zastavo, če imajo koraižo. Drugi oddelki žensk so se postavili na železniške tire in ustavili vlake z odprtimi vozovi, v katerih so se vozili stavkokazi k premoženiku. Vozovi so nekaj časa stali na tiru in potem so stavkokazi poskakali na tla in urno odnesli pete. Ko je bil šerif Gould obveščen kaj se godi, je naglo zbral nekaj nekaj pomožnih šerifov in odhitel na lice mesta, da vžuga žene. Opravi ni nič. Srdite žene so obkolile njegovo četico in kričale v raznih jezikih toliko časa, da je tudi on odnesel pete. Ko so žene preprečile delo v rudniku, so se obrnile in med prepevanjem odšle domov.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v po'no prenovo, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Išče se poslovodja

samosvojna izkušena moč za vodstvo apnenika na Hrvaškem. Reflektira se samo na onega, ki ima več etne skušnje v tej stroki. Pogoji: zmožnost s'ovenskega, hrvaškega in nemškega jezika. Obširne ponudbe s spričevali in naznačenjem zahteve p'ače naj se naslove pod „Apnenik II-105“ na Inter reklam d. d. Zagreb, Ilica 21.

NAZNANILO.

Naznaniam, da sem 31. decembra 1921 izstopil iz tvrde Fr. Kalmus & F. P. Vidic & Komp.

Moja pisarna se nahaja od 1. januarja 1922 dalje na Dunajski cesti št 14 v Mathianovi hiši zraven tvrde Schneider & Verovšek.

Fr. Kalmus

tovarna glinastih pečij in štedilnikov.

VELIKE FOTOGRAFIJE!

Povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitimacije za železničarje izvršuje najtlačje pri zmernih cenah

Fotograf „Pelikan“, Celje zraven hotela „Union“.